

1. ชื่อเรื่อง: ผลการพัฒนารูปแบบการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ COVID 19 ในห้องตรวจคัดกรองโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ (EID: Emerging Infectious Diseases clinic) โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

2. แนวปฏิบัติที่ดีในด้าน: การจัดระบบการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ COVID 19 บริการแบบ One Stop Service ให้ผู้ป่วยและบุคลากรมีความปลอดภัย มีความเชื่อมั่นในมาตรฐานของการให้บริการ ส่งผลให้ภาพลักษณ์องค์กรในพันธกิจรับผิดชอบต่อสังคม เป็นผู้นำด้านส่งเสริมการเรียนรู้ นำสู่องค์กรแห่งการพัฒนาการจัดการความรู้อย่างก้าวกระโดดและยั่งยืน

3. ชื่อผู้จัดทำ: นางศุภมาส สุภรัตน์, นางสาวนิภาวัลย์ จันทร์หอม และคณะ
ที่ปรึกษา: นางพรสวรรค์ ชูศักดิ์สกุลวิบูล ผู้ตรวจการพยาบาล

4. สังกัดหน่วยงาน: ห้องตรวจคัดกรองโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ (EID Clinic) หน่วยตรวจที่ 7 งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

5. บทนำ/ที่มาและความสำคัญ: การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ 19 (COVID-19) อย่างรวดเร็ว และแพร่กระจายไปทั่วโลก จากสถิติผู้ป่วยยืนยันสะสมทั่วโลก (ข้อมูล ณ วันที่ 29 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2564) เพิ่มขึ้นจาก 83,135,180 ราย ในปี พ.ศ.2563 เป็น 196,034,828 ราย ในปี พ.ศ.2564 รวมไปถึงประเทศไทย พบจำนวนผู้ป่วยยืนยันเพิ่มขึ้นจากจำนวน 6,884 ราย เป็น 543,361 ราย ตามลำดับ (ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564) เช่นเดียวกับตัวเลขผู้ติดเชื้อยืนยันสะสมในจังหวัดเชียงใหม่ ที่เพิ่มมากขึ้นจาก 47 ราย เป็น 5,372 ราย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่, 2564) ซึ่งการแพร่กระจายเชื้อจากไวรัสหลากหลายสายพันธุ์ส่งผลให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น จากตัวเลขผู้ติดเชื้อที่มากขึ้นดังกล่าว ส่งผลให้ห้องตรวจคัดกรองโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ (EID Clinic) โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการตรวจและคัดกรองโดยตรง มีจำนวนผู้มารับบริการเพิ่มขึ้นมากอย่างก้าวกระโดด โดยจากสถิติจำนวนผู้รับบริการของห้องตรวจ พบจำนวนผู้รับบริการเพิ่มขึ้นจาก 13,698 ราย ใน พ.ศ. 2563 เป็น 20,076 ราย ในเดือน กรกฎาคม 2564 (งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่, 2564)

จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา เนื่องด้วยจำนวนผู้รับบริการมีเพิ่มมากขึ้น และมีความหลากหลายของเงื่อนไขในการเข้ารับบริการ ได้แก่ กลุ่มมีอาการเจ็บป่วยทางระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้ ไอ น้ำมูก หายใจ หอบเหนื่อย หรือกลุ่มที่ไม่มีอาการเจ็บป่วย แต่ต้องการตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อการผ่าตัด ก่อนรับการฉายแสงเพื่อรังสีรักษา ก่อนให้เคมีบำบัด หรือผู้ที่ต้องการตรวจเพื่อเดินทาง หรือการทำงานตลอดจนผู้ที่เข้าข่ายสอบสวนโรค เช่น เดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยง สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่เป็นผู้ติดเชื้อ หรือมีประวัติไป พื้นที่ที่ทางจังหวัดได้ประกาศเป็นพื้นที่เฝ้าระวังจากการพบผู้ติดเชื้อที่เป็นกลุ่มก้อน (cluster) ดังนั้นในขั้นตอนของการเข้ารับบริการจำเป็นต้องมีการคัดแยกและคัดกรองอย่าง ถูกต้อง ครบถ้วน ร่วมกับการจัดลำดับความเร่งด่วนในการให้บริการตามลำดับความสำคัญ โดยใช้กระบวนการพยาบาลและมาตรฐานการคัดแยก 5 ระดับของ CTAS (Canadian Triage Acuity Scale) มาเป็นแนวทางปฏิบัติ จึงพบปัญหาด้านระยะเวลาในการเข้า

รับบริการของผู้ป่วย นอกจากนี้ยังพบปัญหา การเก็บสิ่งส่งตรวจเพื่อตรวจหาเชื้อ ซึ่งเป็นการทำหัตถการที่สำคัญ โดยมีสาเหตุจากการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานในการระบุตัวผู้ป่วยให้ตรงกับเอกสารการส่งตรวจ ตลอดจนการรายงานผลการตรวจล่าช้า เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความไม่พึงพอใจในการเข้ารับบริการ

ดังนั้น หน่วยงานจึงต้องทบทวนแนวทาง ปรับรูปแบบและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำไปสู่พัฒนา โดยร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล ห้องปฏิบัติการเก็บสิ่งส่งตรวจและรายงานผล หน่วยงานเวชสารสนเทศ ทีมผู้บริหารโรงพยาบาล ตลอดจนผู้บริหารของฝ่ายการพยาบาลและงานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน มีการดำเนินการ ปรับปรุงระบบ เรียนรู้จากสถานการณ์ รวมไปถึงการวางแผนล่วงหน้าจากเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ ให้กลายเป็นงานประจำในรูปแบบใหม่ (new normal) ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ ได้อย่างรวดเร็ว ทันท่วงที สถานการณ์ ตลอดจนสร้างการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย คือการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ รับผิดชอบต่อสังคม สร้างการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่ยั่งยืน

6. วัตถุประสงค์

6.1 เพื่อพัฒนาแนวทางการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ COVID 19 ในห้องตรวจคัดกรองโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ (EID: Emerging Infectious Diseases clinic) โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

6.2 เพื่อลดระยะเวลาการรับบริการการตรวจรักษาของผู้สงสัยว่าติดเชื้อ COVID 19

6.3 เพื่อให้ผู้รับบริการและบุคลากร มีความปลอดภัยและพึงพอใจ

7. วิธีการ/กระบวนการ

เครื่องมือการดำเนินงานคุณภาพ DALI มาพัฒนาโครงการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ COVID 19 ในผู้ป่วยที่มารับบริการ ประเมินผลจากอัตราการคัดกรองพบผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ COVID 19

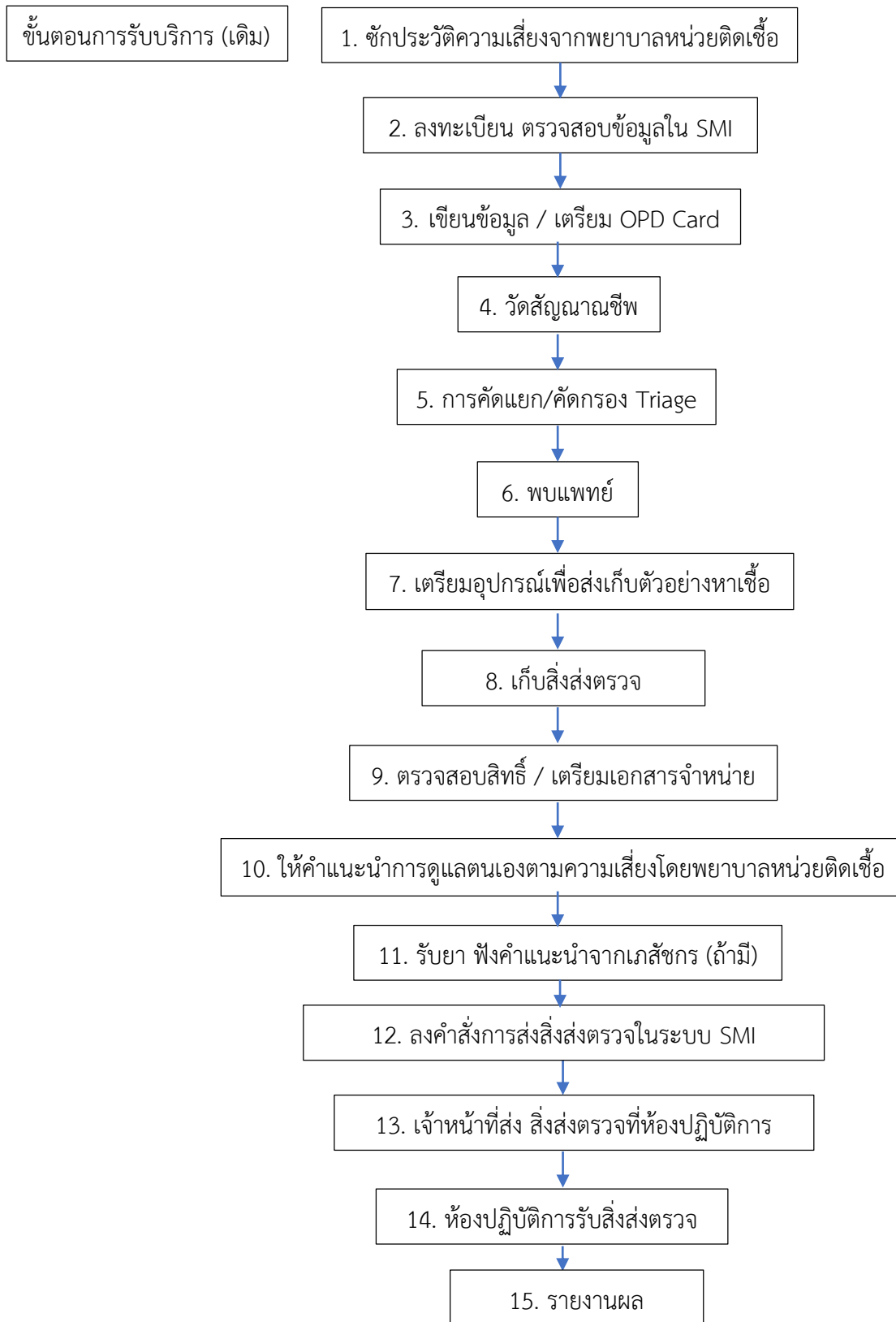
ขั้นตอนดำเนินการ

7.1 นำนโยบาย และแนวทางปฏิบัติของผู้ที่มารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก ของโรงพยาบาลสู่การปฏิบัติ โดยหน่วยงานศึกษาหาข้อมูลข่าวสารตามแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ มาพูดคุยแลกเปลี่ยนกับทีม ให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันทันเหตุการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อ set priority ในการจัดการตามลำดับความเสี่ยง

7.2 จัดกลุ่มลูกค้าภายใน ภายนอก ประเมินสถานการณ์ประจำวันเพื่อจัดเตรียมอัตรากำลัง ตลอดจนเตรียมงานเพื่อรองรับการระบาดเป็นกลุ่มก้อน (Cluster) เช่น กลุ่มต่างชาติตามชายแดนที่ลี้กลอบเข้าเมือง ผิดกฎหมาย กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มบุคลากรคณะต่างๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่หน่วยงานของคณะแพทยศาสตร์ บุคคลที่เดินทาง จากพื้นที่เสี่ยง รวมถึง รับนโยบายการตรวจเชิงรุก เช่น การบริการตรวจบุคลากรคณะต่าง ๆ ตลอดจนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

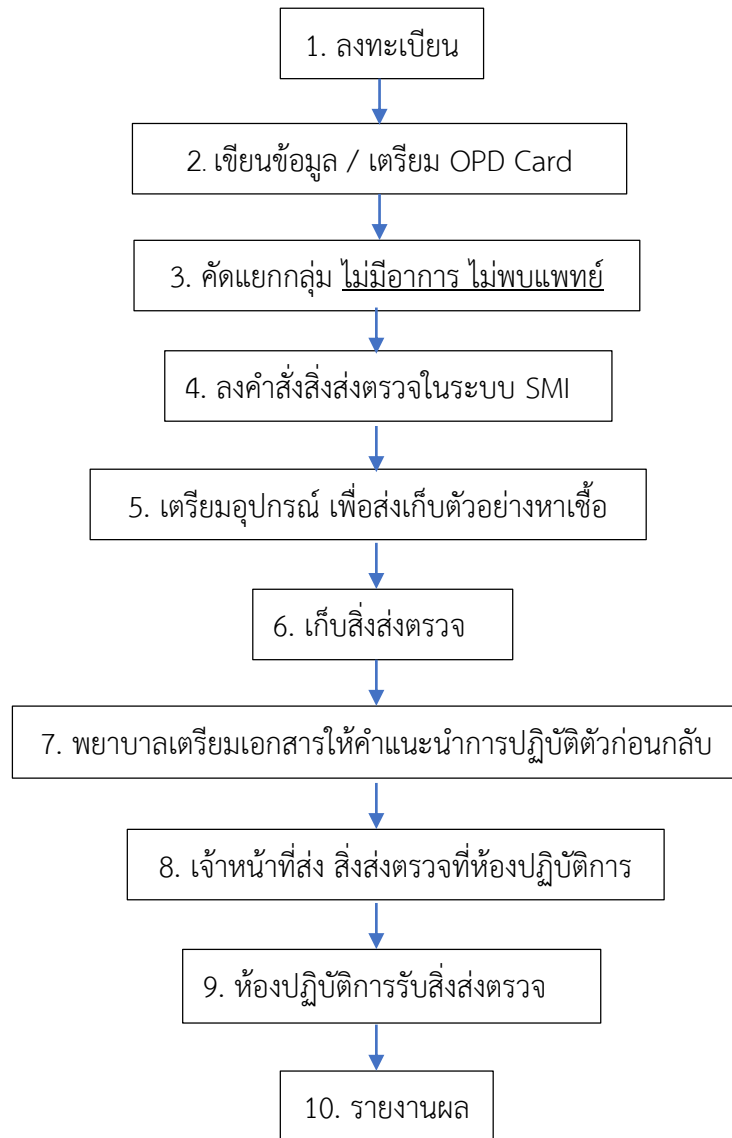
7.3 การจัดการด้านความปลอดภัย การป้องกันการติดเชื้อ ให้มีวัสดุอุปกรณ์พร้อมใช้และเพียงพอ

7.4 ออกแบบและปรับระบบงาน (re-design) โดยใช้แนวคิดลีน (lean management) โดยแยกออกเป็นกลุ่ม มีอาการและไม่มีอาการ ดังนี้

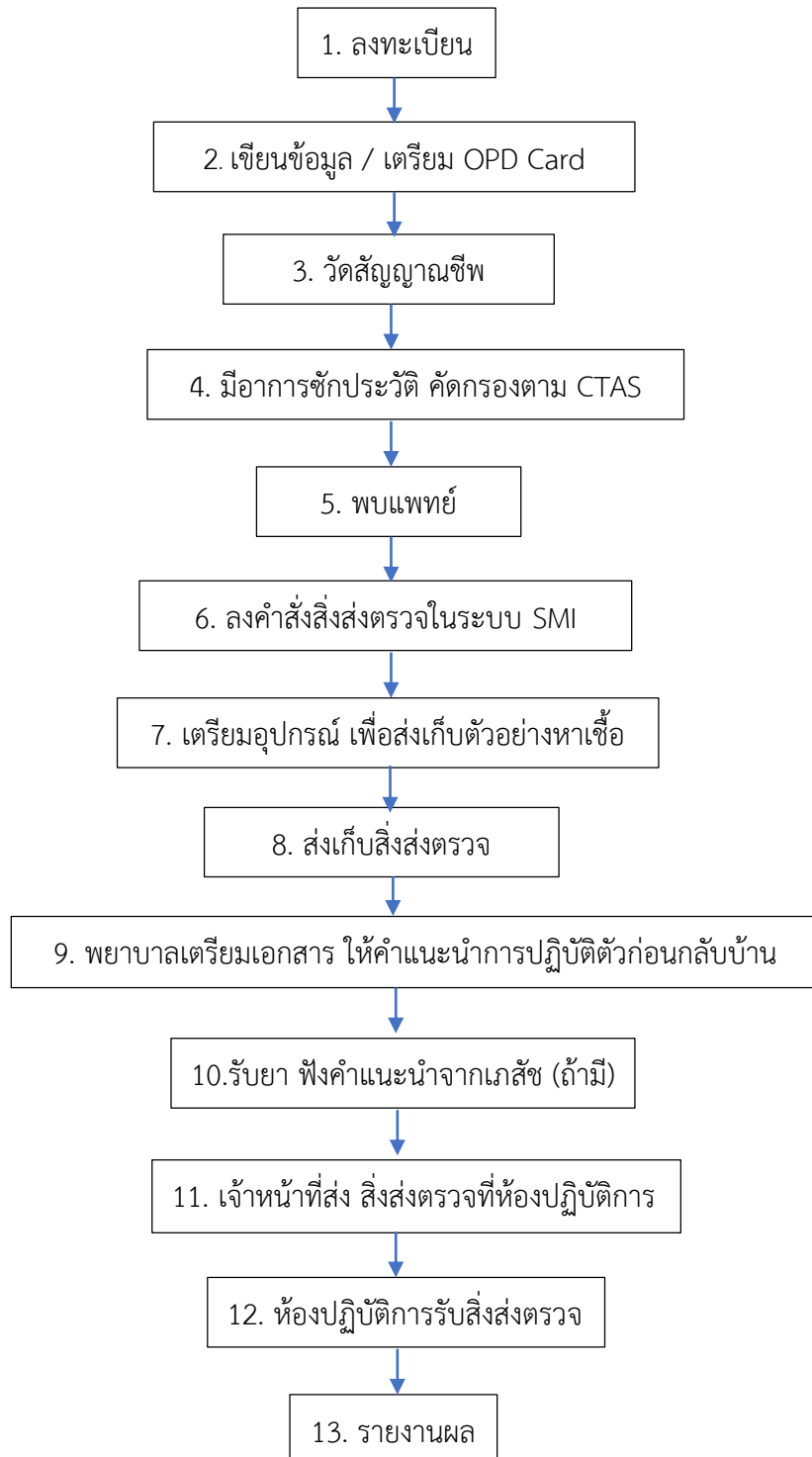
กลุ่มไม่มีอาการ

ขั้นตอนการรับบริการ (ใหม่)

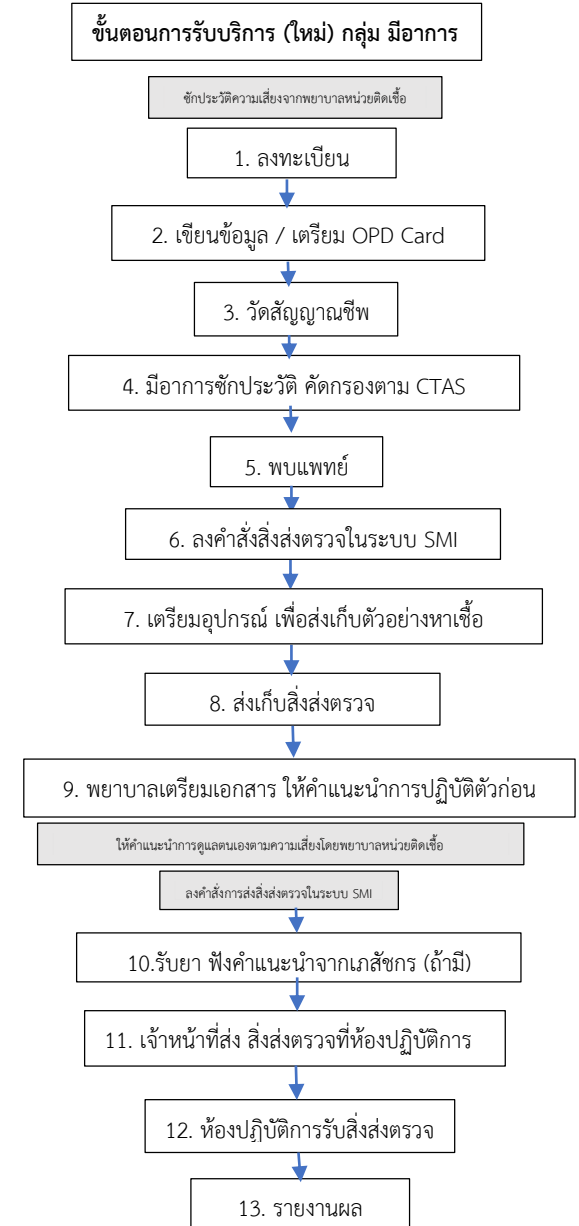
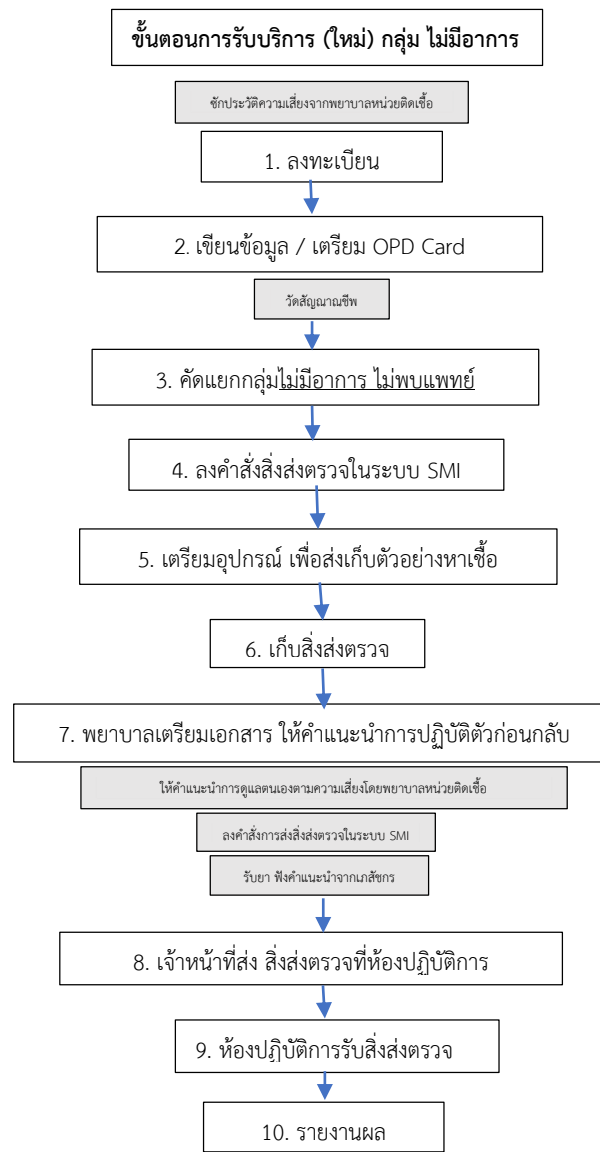
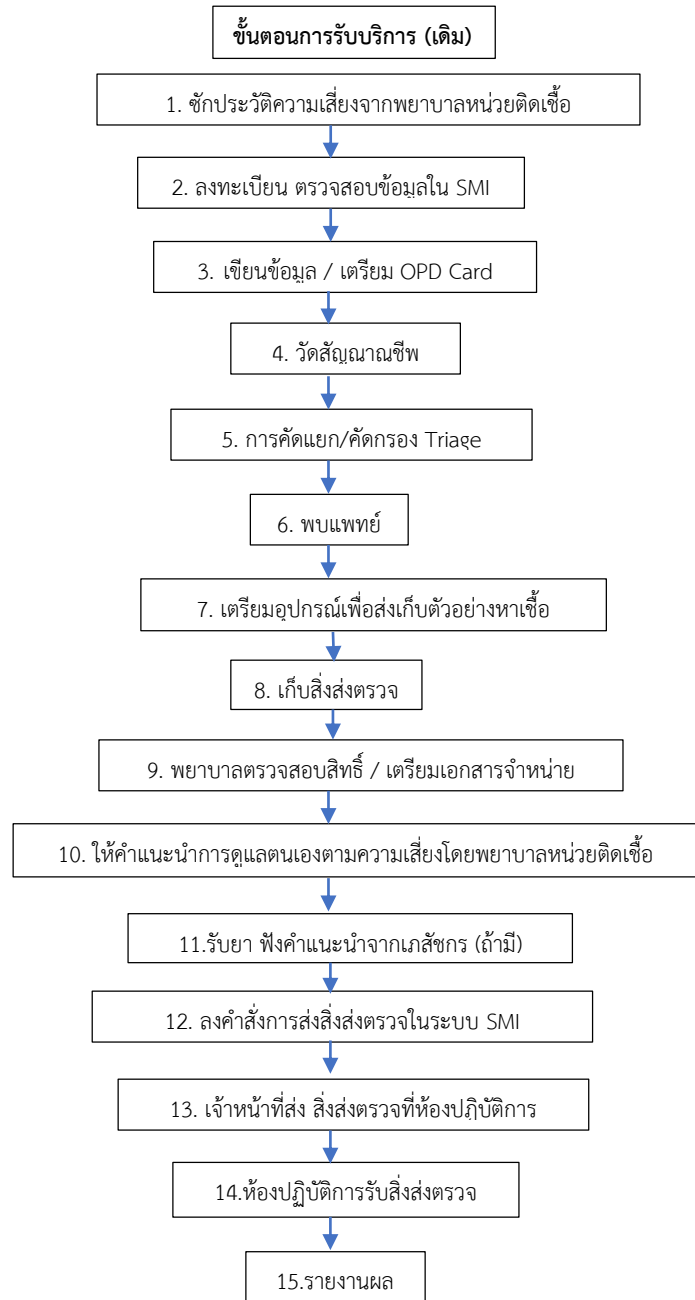

กลุ่มมืออาการ

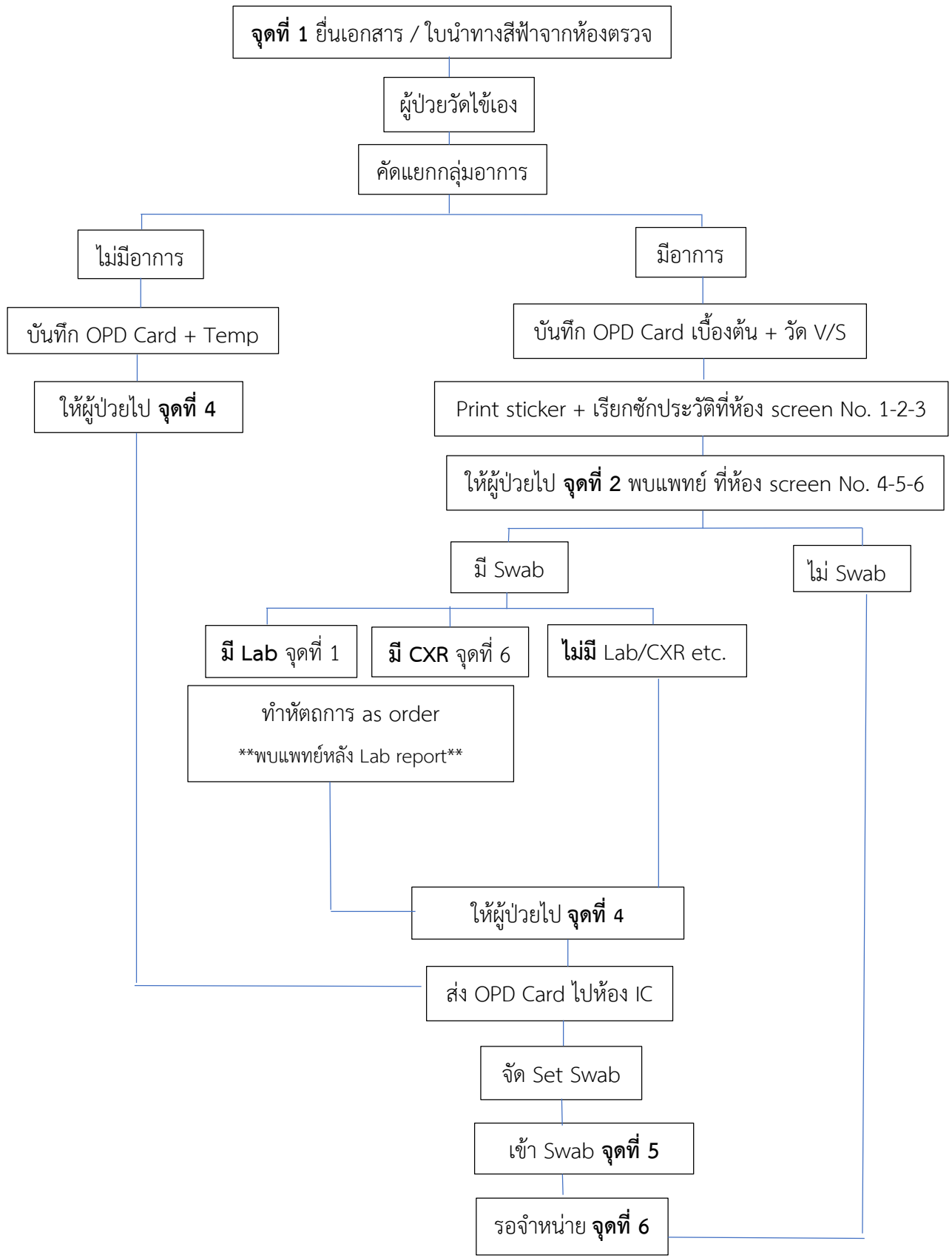
ขั้นตอนการรับบริการ (ใหม่)

ภาพเปรียบเทียบขั้นตอนการรับบริการตามแนวคิด LEAN

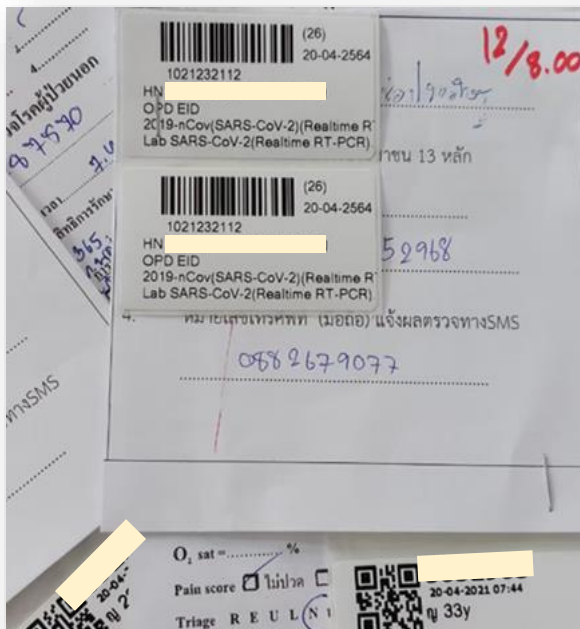
ขั้นตอนการให้บริการ ห้องตรวจโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ (EID Clinic)

7.5 ปรับระบบการซักประวัติ โดยการกำหนดรูปแบบการซักประวัติร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในโรงพยาบาล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อการพิจารณาการส่งสิ่งส่งตรวจ และกำหนดวันในการกักตัวในกรณีผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง

บุคลากรคณะแพทย์ หรือ นศพ. ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่ อาชีพ	
ประวัติวัคซีนชื่อ	จำนวน เข็ม วันที่ได้รับเข็มสุดท้าย ☐ ไม่ได้รับวัคซีน
วันนี้มารับบริการด้วยเหตุผลดังนี้ (กรุณาเลือก)	
☐ มีอาการทางระบบทางเดินหายใจ	วันที่เริ่มมีอาการ
☐ มีนัดมา SWAB Pre-chemo / Sx / RT / Intervention	วันที่
☐ มาจากพื้นที่เสี่ยง จังหวัด	วันสุดท้ายที่เดินทางออกจากพื้นที่
☐ Contact Index รหัส	วันสุดท้ายที่สัมผัส
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	นานประมาณ ☐ ใส่ ☐ ไม่ใส่ mask
☐ มีนัดมา SWAB 2 ครั้งแรกมา SWAB เพราะ	
ลงชื่อ	พยาบาล

7.6 ปรับระบบการเก็บสิ่งส่งตรวจให้ตรงตามมาตรฐานการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ (swab specimen) ของโรงพยาบาล

ภาพ การตรวจสอบความถูกต้องของการลงคำสั่งการรักษา และการจัดเตรียมอุปกรณ์ ชนิด RT-PCR และ Rapid antigen test

ภาพ ขณะทำการเก็บสิ่งส่งตรวจ พร้อมอุปกรณ์ และเครื่องป้องกันร่างกาย

7.7 ปรับระบบการรายงานผลโดยใช้ระบบรายงานผล ผ่านทาง SMS ทุกราย

 คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เรียน ผู้รับบริการตรวจ COVID-19

โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
จะแจ้งผลตรวจ COVID-19
เฉพาะผลตรวจ ไม่พบเชื้อ ทาง SMS

ตามหมายเลขโทรศัพท์
ที่ท่านให้ไว้กับโรงพยาบาล
ภายใน 72 ชั่วโมงหลังการตรวจ

หากท่านไม่ได้รับแจ้งผลภายใน 72 ชั่วโมง
ติดต่อ 053-938590, 053-935714
หรือ 053-935724

 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (official) <https://www.med.cmu.ac.th/> คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Faculty of Medicine Chiang Mai University   : MEDCMU

ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน

1. ได้แนวทางการจัดบริการผู้ที่มารับบริการของห้องตรวจคัดกรองโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ (EID: Emerging Infectious Diseases Clinic) โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่

2. ลดขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการ ดังนี้

2.1 ลดขั้นตอนบริการ จากเดิม 15 ขั้นตอน แยกเป็น กลุ่มมีอาการพบแพทย์ เหลือ 13 ขั้นตอน และกลุ่มไม่มีอาการ เหลือ 10 ขั้นตอน

2.2 ลดระยะเวลาบริการตั้งแต่ผู้ป่วยลงทะเบียนถึงผู้ป่วยจำหน่าย จากเดิม 3 ชั่วโมง 35 นาที แยกเป็นกลุ่ม มีอาการพบแพทย์ เหลือ 2 ชั่วโมง 45 นาที ลดลงร้อยละ 23.25 และกลุ่มไม่มีอาการ เหลือ 1 ชั่วโมง 20 นาที ลดลงร้อยละ 62.79

2.3 ผู้ป่วยระดับ U (triage urgent level) สามารถเข้าพบแพทย์ภายในเวลา 30 นาที ได้ร้อยละ 100

3. ข้อร้องเรียนระบบบริการ การรายงานผลตรวจ

3.1 ลดความผิดพลาดจากการไม่ได้รับการรายงานผลทาง SMS ตามเวลาที่รับประกัน เดิมร้อยละ 15 ลดลง เหลือ ร้อยละ 0.5

3.2 การเก็บสิ่งส่งตรวจผิดพลาด/ไม่ครบถ้วนจาก ระดับnear miss จากเดิม ร้อยละ 2.38 ลดลงเหลือ ร้อยละ 0.75

3.3 ข้อร้องเรียนจากผู้รับบริการลดลง จากเดิม ไตรมาส 1 จำนวน 4 ครั้ง, ไตรมาส 2 จำนวน 2 ครั้ง และไตรมาส 3 ไม่มีข้อร้องเรียน

ข้อชมเชย ในด้านระบบบริการ 5 ครั้ง พฤติกรรมบริการ 1 ครั้ง สิ่งแวดล้อม 1 ครั้ง

8. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

หน่วยงานตอบสนองต่อกลยุทธ์โดยนำค่านิยมองค์กรมาขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน (CQIT) ได้แก่

C: CUSTOMER FOCUS ประเมินความต้องการลูกค้าจาก rapid assessment ตลอดจน voc (voice of customer) โดย สรุปความต้องการสำคัญ คือ รอไม่นาน ตรวจเร็ว ทราบผลเร็ว/ง่าย

Q: Quality การทำงานอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานวิชาชีพ ตั้งแต่ กระบวนการเตรียมตรวจ ขั้นตอนรอตรวจและหลังตรวจ การคัดแยกกลุ่มมีอาการและไม่มีอาการตามแนวทางคัดกรอง CTAS รวมถึงจัดระบบบริการแบบ one stop service

- มาตรฐานการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ (swab specimen)
- มาตรฐานการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (personal protective equipment) ชุดป้องกันที่เหมาะสม

I: INNOVATION & INTEGRITY การใช้นวัตกรรมเชิงระบบ และใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยให้ระบบบริการรวดเร็ว การลงทะเบียนผ่านตู้ kiosk ระบบนัดคิวตรวจล่วงหน้า ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ suandok hospital, การนัดคิวตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ตามรอบเวลา เพื่อลดความแออัดและลดระยะเวลารอคอยการตรวจ swab, ระบบรายงานผล ผ่านทาง SMS ทุกสาย การใช้การแพทย์ทางไกล (telemedicine)

ในการติดต่อสื่อสารระหว่างแพทย์และผู้ป่วยที่ไม่สามารถตรวจรักษาแบบปกติได้ และการรับคำแนะนำเรื่องการใช้ยากับเภสัชกร (telepharmacie)

T: TEAM การทำงานเป็นทีม ของสหสาขาวิชาชีพ ในการดูแลผู้รับบริการแบบครบวงจร (one stop service) แพทย์ เภสัชกร นักเทคนิคการแพทย์ และเจ้าหน้าที่ทางห้องปฏิบัติการ นักรังสีเทคนิค/รังสีแพทย์ หน่วยควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล อีกทั้งยังประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น เวชระเบียน การเงิน ศูนย์ประสานสิทธิ์ งานสังคมสงเคราะห์ หน่วยซ่อมบำรุง หน่วยงานอาคารสถานที่ หน่วยยานพาหนะ กองพัฒนากิจการนักศึกษา หน่วยบริการกลาง เป็นต้น เพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดระยะเวลารอคอยของผู้รับบริการ

9.ผลกระทบที่เป็นประโยชน์หรือสร้างคุณค่า

9.1 การที่องค์กรและหน่วยงานต่างๆได้มีการถอดบทเรียนจากสถานการณ์ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในรอบแรก จึงสามารถนำมาต่อยอดและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สิ่งที่ต้องแก้ไขจากบทเรียนในครั้งที่ผ่านๆมา หมุนวงล้อปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผ่านประสบการณ์จริงมาแล้ว ทำให้แก้ไขปัญหาคู่สรรคต่างๆ ได้รวดเร็วขึ้น เผชิญกับปัญหาได้อย่างมีการวางแผน และปรับตัวได้อย่างมีระบบ

9.2 มีการเตรียม และการจัดสรรอัตรากำลัง ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่และอุปกรณ์ของใช้รองรับผู้มารับบริการ ตลอดจนดำเนินการรูปแบบจิตอาสาช่วยเหลือกัน เป็นแบบอย่างที่ดี จนกลายเป็นส่วนที่ขับเคลื่อนของวัฒนธรรมขององค์กรที่เกื้อกูล ยามขาดแคลนอัตรากำลัง และเสริมสร้างขวัญกำลังใจของคนทำงานเป็นได้ อย่างมาก

9.3 ภาคนับสนุน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน ให้กำลังใจอย่างต่อเนื่องในการส่งมอบ เครื่องอุปโภคบริโภค ข้อความให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงาน สร้างความรู้สึกมีคุณค่าในภารกิจที่ได้ทำ มุ่งมั่นเพื่อฟันฝ่าวิกฤตครั้งใหญ่และยาวนาน ไปด้วยกันอย่างไม่ย่อท้อ

9.4 ทีมผู้ปฏิบัติงานด่านหน้า มีความตระหนักรู้บทบาท หน้าที่ของตนเอง ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด มีความมุ่งมั่น อดทนและเสียสละอย่างมากต่อภาระงานหนักหน่วงที่ผ่านๆมา แม้มีปัญหาคู่สรรคผ่านๆมา กระทบก็พร้อมแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนางานต่อไป

9.5 ภารกิจสำคัญของการทำงานได้บรรลุเป้าหมาย คือส่งมอบการบริการที่ตรงกับความต้องการ คือ สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ให้แก่ผู้รับบริการ

เอกสารอ้างอิง

งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่. (29 กรกฎาคม 2564). สถิติจำนวนผู้ป่วยนอก ห้องตรวจคัดกรองโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ. <https://oc.med.cmu.ac.th/sense/app/cc7a9902-e053-476f-be66-20c1884f081d/sheet/1e9de414-afed-4876-a7b5-0d0658e844c5/state/analysis>

ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (29 กรกฎาคม 2564). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php>

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่. (29 กรกฎาคม 2564). สถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19). <http://www.chiangmai.go.th/covid19/>